

תל-אביב, כ"ו ניסן תשפ"א
8 אפריל, 2021
למ- 63 / 100

לכבוד
ד"ר אביגדור קפלן
מנכ"ל
משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים

מר קפלן הנכבד,

הנדון: היתר להעסקה מוגבלת של עובדים בימי המנוחה השבועית עבור נמל מספנות ישראל

חלקים נרחבים מהכלכלה הישראלית מתבססים על פעילות סדירה בתחומי היבוא והיצוא של סחורות דרך נמלי הים. לפיכך, לפגיעה במרקם התקין של פעילות היבוא והיצוא, השלכות הרסניות על המשק הישראלי, במיוחד בשעת משבר כלכלי ובריאותי כלל עולמי.

בשבועות האחרונים אנו חווים עומסים חריגים בנמלי הים התיכון, כאשר מטענים בייבוא ובייצוא לא מועמסים ונפרקים מאוניות בפרק זמן סביר. מספר האוניות הממתינות להיכנס לנמלים נע בין 40 ל-60, כאשר הנזק הנוצר מעיכוב כניסתן של אוניות אלו אדיר.

משמעותם של העיכובים:

א. **פגיעה בקבלת סחורות וחומרי גלם** – מניתוח הפניות אשר הגיעו להתאחדות התעשייתיים עולה כי יותר ויותר מפעלים מצמצמים ואף מפסיקים את פעילות הייצור. המעגל הראשון אשר נפגע הם עובדי המפעלים אשר מקום עבודתם עומד בסכנת סגירה, וכמות המשמרות הנדרשת יורדת עקב המחסור בחומרי הגלם לייצור. המעגל השני הם אזרחי מדינת ישראל, והמשק בכללותו אשר עשוי לחוות מחסור במוצרים בעקבות ירידה בהיקפי הייצור.

לפיכך, למחסור החמור בחומרי הגלם השלכות הרסניות כלפי התעשייה, כאשר עולה חשש כבד לגורלם של מעל ל-300 אלף עובדי התעשייה הישראלית אם יחריף המחסור בחומרי הגלם. במקביל, הקיטון בהקיפי הייצור מצמצם את המלאי הקיים, ועשוי לתת את אותותיו בשבועות הקרובים אם לא יחול שינוי מהותי בקצב כניסת הסחורות לתחומי מדינת ישראל.

ב. **פגיעה במוניטין היצוא הישראלי** – היצוא הישראלי מתמודד ללא קשר למשבר בנמלים עם תחרות עזה מול מתחרים מכל העולם, כאשר התחזקות השקל גרמה לפגיעה אנושה ביצואנים אשר מתמודדים בשארית כוחם עם פגיעה חמורה ברווחיות.

המצב הנוכחי בנמלים עשוי להוות מכת מוות ליצוא אשר מסתמך ברובו על מוניטין ואספקה סדורה של סחורות. התאחדות התעשייתיים מקבלת לאחרונה פניות מחברות יצואניות אשר חוששות מפגיעה בלתי הפיכה בפעילות העסקית בעקבות עיכוב ביצוא המשלוחים ללקוחות ברחבי העולם, לקוחות אלו מעבירים את ההזמנות שלהם למדינות אחרות, כאשר יש חשש כבד כי בתום המשבר היצואנים יישארו ללא לקוחות.

- 2 -

ג. **תשלומים עודפים המושגים על בעלי המטענים** – העיכובים בנמלי הים יוצרים עלויות נלוות וחסרות תקדים בגין המתנת האוניות בתור התפעולי, ואי סדר במערך הלוגיסטי בכל שרשרת האספקה. לשם המחשה עיכוב של אוניה בודדת עשוי לחצות את רף החצי מיליון דולר. תשלומים עודפים אלו, מתגלגלים למגזר העסקי, אשר נאלץ לספוג את העלות העודפת ואף עשוי להשית עלות עודפת זו על צרכן הקצה. כפועל יוצא של העיכובים, חל חשש כבד מעליה עתידית ביוקר המחייה במדינת ישראל.

לשמחנו, חלק מהעומסים והבעיות התפעוליות יפתרו כאשר יפתחו הנמלים החדשים (נמל המפרץ ונמל הדרום), ברבעון האחרון של שנת 2021, אולם נכון להיום המצב התפעולי בנמלים הוביל ל"מצור ימי" אשר משפיע על כלל המגזר העסקי ומאיים על שרידות עסקים: יבואנים, יצואנים, משלחים, חברות ספנות וסוכניהם, חברות הובלה יבשתית – כולם נפגעים קשות.

לאור האמור לעיל, התאחדות התעשייתיים פועלת למציאת פתרונות לסוגיות המפורטות במכתב זה, כאשר גורם מרכזי אשר צפוי לתרום להפחתת העומסים הוא קבלת היתר מוגבל להעסקת עובדים בימי המנוחה השבועית, שתוקפו עד לחודש אוקטובר (המועד הצפוי של כניסת הנמלים החדשים).

בהתאם, הגיע לידינו מכתב מנציגי מספנות ישראל המפרט בקשה לקבלת היתר להעסקת עובדים בימי המנוחה השבועית, ותשובתכם אשר בבסיסה סירוב לקידום המהלך החשוב. עוד עולה מעיון בתשובתכם, כי "ניתן לגייס עובדים שאינם יהודים". חשוב להדגיש כי תהליך הכשרת העובדים הינו תהליך ארוך ומורכב ולכן גיוס עובדים שאינם יהודים אינו מהווה אלטרנטיבה פרקטית.

לסיכום, המצב הקשה בנמלי הים מצריך נקיטת פעולות פרקטיות ומהירות, צופות פני עתיד, אשר יצמצמו את הפגיעה הכלכלית חסרת התקדים בשעת משבר הקורונה העולמי. לאור האמור אבקש לבחון מחדש את בקשת נמל מספנות ישראל, בגין מתן היתר עבודה בימי המנוחה השבועית (לתקופה מוגבלת), במקביל מוצע לשקול פניה יזומה של משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים לנמלי חיפה ואשדוד במטרה לבחון יחדיו מתן היתר לפעילות בימי המנוחה השבועית.

ברכה,
רובי גינל

העתק: מר מאיר דוד - ראש תחום אכיפה והסדרה, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים
מר מוטי אלישע - ממונה על זרוע העבודה, משרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים